

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **O. A.**, zast. JUDr. Jiřím Macháčkem, advokátem, se sídlem Praha 11, Brodského 1678, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, pošt. schr. 21/OAM, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. 6. 2004, č. j. 11 Az 24/2004 – 21,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna zástupci stěžovatele, advokátu JUDr. Jiřímu Macháčkovi, se sídlem Praha 11, Brodského 1678, **se určuje** částkou 1075 Kč a bude mu vyplacena do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 6. 1. 2004, č. j. OAM-1443/VL-07-C04-2003 nebyl žalobci udělen azyl podle ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákona o azylu) a současně bylo vysloveno, že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona. V odůvodnění rozhodnutí správní orgán uvedl, že důvodem vycestování jmenovaného žadatele byla jeho obava z neznámých osob, které ho vydíraly a fyzicky napadaly. Vstupem do azylového řízení chtěl legalizovat svůj pobyt na území ČR. V těchto skutečnostech správní orgán neshledal důvody pro udělení azylu podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu. Na základě posouzení situace v zemi původu žalobce dospěl správní orgán k závěru, že žalobce nenáleží k osobám ohroženým skutečnostmi, které zakládají překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona a jejich existenci tedy neshledal.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu, v níž uvedl, že nesouhlasí s obdrženým rozhodnutím, protože jeho informace nejsou pravdivé s tím, že o tom ví celý bývalý Sovětský svaz. Žalovaný a Ministerstvo zahraničních věcí ČR o tom nic neví. Namítal, že žalovaný na podkladě shromážděných důkazů nesprávně posoudil skutkový stav věci a na základě toho vydal rozhodnutí, které považuje žalobce za nesprávné s ohledem na příslušná ustanovení zákona o azylu.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 29. 6. 2004, č. j. 11 Az 24/2004 – 21 žalobu proti rozhodnutí žalovaného zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Ve svém rozhodnutí vycházel z obsahu správního spisu, jímž byly i zprávy o situaci v zemi původu stěžovatele. Konstatoval, že důvody označené žalobcem v žádosti o azyl a citované v průběhu správního řízení nelze podřadit pod žádnou ze skutečností, které jsou v ustanovení § 12 zákona o azylu uvedeny jako skutečnosti odůvodňující udělení azylu. Konstatoval, že správní orgán při svém posouzení splnění zákonných podmínek pro udělení azylu žalobci vycházel z objektivních podkladů a zjištění vyplývající z citovaných nezávislých pramenů a proti obsahu těchto dokladů žalobce v žalobě neuplatnil žádnou konkrétní námitku. Ačkoliv ze zpráv o situaci na Ukrajině vyplývá, že se státní moc potýká s korupčním prostředím, je nutno konstatovat, že žalobce nevyužil v plné míře svého práva obrátit se na policii a případné další státní orgány. Nelze tedy učinit jednoznačný závěr o tom, že v případě žalobce šlo o nečinnost státních orgánů při vyřizování jeho oznámení a jím uváděné důvody nelze považovat za důvody, jejichž existence je nutná pro splnění podmínek uvedených v ustanovení § 12 zákona o azylu. K námitkám o neúplně zjištěném skutkovém stavu soud uvedl, že žalobce tyto námitky žádným způsobem nekonkretizoval, neuvedl žádné konkrétní důkazy, jejichž provedení by mohlo podle jeho názoru přispět k úplně zjištěnému stavu věci. Neuvedl žádné důkazy, které by podle jeho mínění měly vést ke zjištění skutečné situace na Ukrajině. Námitka žalobce týkající se informací shromážděných žalovaným správním orgánem není natolik srozumitelná, aby jí soud mohl konkrétně přezkoumat. Obecně lze proto konstatovat, že z napadeného rozhodnutí je zřejmé, že správní orgán vycházel jednak z tvrzení žalobce a jednak z objektivních zpráv o situaci v zemi původu žalobce. Zjištění učiněná správním orgánem proto považoval soud za dostatečná. Pokud žalobce ve správním řízení tvrdil, že motivem jeho žádosti o azyl byla legalizace pobytu žalobce v ČR, připomněl soud, že žalobce může řešit svoji osobní situaci podle institutů zákona o pobytu, nikoliv však podle ustanovení zákona o azylu. Udělení azylu je institutem chránícím výjimečné situace, týkající se – zjednodušeně řečeno – politického pronásledování v zemi původu žadatele o azyl. Důvody, které žalobce ve správním řízení uplatnil, nelze podřadit pod důvody stanovené v zákoně o azylu. Soud poté dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále též jen stěžovatel) včas kasační stížnost, v níž namítal, že „své slyšení“ v rámci pohovoru konaného dne 6. 6. 2003 nepovažuje za dostatečné ve vztahu k ustanovení § 12 a § 14 zákona o azylu. Dále namítal, že zprávy, z nichž vycházel správní orgán i soud při posuzování věci, jsou přinejmenším problematické. Dovozoval, že je-li správní řízení vedené českým správním řádem, mělo by se vycházet z materiálu tohoto státu. Nekritické používání vládních materiálů třetího státu považoval za nepřípustné, exteritoriální a za poškozující jeho osobu. Nesouhlasil ani s použitím aktuálních informací o situaci na Ukrajině obsažených v databázi České tiskové kanceláře, neboť jde o sumář a výsledek toliko subjektivních dojmů pracovníků organizace, která nemá

postavení správního úřadu v České republice. Stěžovatel dále nesouhlasil s tvrzením, že nevyužil v plné míře svého práva obrátit se na policii, případně na další správní orgány. Dovozoval, že v ČR není vůle se jeho případem zabývat pečlivěji. Poukazoval na ustanovení § 3 odst. 1 - 4, § 21 správního řádu s tím, že správní orgán podle těchto ustanovení bezezbytku nepostupoval. V této souvislosti především namítal, že správní orgán se měl podrobněji zabývat jeho výpovědí ve vztahu k § 14 zákona o azylu a měl pečlivě argumentačně dokazovat, v čem spatřuje ono neshledání okolností odůvodňujících využití § 14 zákona o azylu. To žalovaný neučinil a ani soud tuto chybu nenapravil. Uvedené platí i pro výrok o neexistenci překážek vycestování. Uvedené výroky stěžovatel proto považuje za nezákonné. Dále namítal, že nepovažuje za případné, aby v takovém řízení o udělení azylu, bylo postupováno podle § 51 odst. 1 s. ř. s. Vyslovil názor, že i kdyby se v dané věci ve dvoutýdenní lhůtě nevyjádřil, má být zásadou, že by správní soud měl vždy ve věci nařídit jednání, aby bylo možno provést potřebné úkony, zejména jeho slyšení. Tímto postupem soudu mu byla odňata možnost vyjádřit se v tak závažné záležitosti, jako je řízení o azylu, a cítí se proto zkrácen na svém právu na spravedlivý proces. Namítal dále, že se soud spokojil při odůvodnění svého rozsudku toliko s odůvodněním žalovaného. Jsou zde zřejmé podobnosti, stejná argumentace, což ho vede k názoru, že jeho případu nebyla věnována náležitá pozornost. K prokázání svých tvrzení navrhoval, aby byl slyšen jako účastník a dále poukázal na obsah správního spisu. Navrhoval dále, aby napadený rozsudek Městského soudu v Praze byl zrušen a věc byla vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení. Současně požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti a o ustanovení zástupce z řad advokátů.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 17. 8. 2004, č. j. 11 Az 24/2004 - 38 ustanovil stěžovateli zástupce – JUDr. Jiřího Macháčka, advokáta, se sídlem v Praze 11, Brodského 1678, pro řízení o kasační stížnosti.

Žalovaný správní orgán ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popřel její oprávněnost, neboť se domníval, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. V souvislosti s nesouhlasem stěžovatele s použitými zprávami o zemi původu, odkázal správní orgán na judikaturu Nejvyššího správního soudu. I pro řízení o kasační stížnosti odkázal na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatel učinil během správního řízení, a na vydané rozhodnutí. Navrhoval zamítnutí kasační stížnosti a dále uvedl, že neshledává důvody ani pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s. ř. s.), vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Byť stěžovatel v kasační stížnosti výslovně neoznačil kasační důvody uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s., lze z jejího obsahu dovodit, že se stěžovatel dovolává důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené a) nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, b) vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost, d) nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Nejvyšší správní soud se nejprve musel zabývat námitkou stěžovatele směřující k postupu soudu podle § 51 odst. 1 s. ř. s., neboť zjistil-li by, že Městský soud v Praze rozhodl ve věci samé bez jednání, aniž byly pro tento postup splněny podmínky, došlo by k porušení čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Taková pochybení však v posuzované věci neshledal.

Podle ustanovení § 51 odst. 1 s. ř. s. soud může rozhodnout o věci samé bez jednání, jestliže to účastníci shodně navrhli nebo s tím souhlasí. Má se za to, že souhlas je udělen také tehdy, nevyjádří-li účastník do dvou týdnů od doručení výzvy předsedy senátu svůj nesouhlas s takovým projednáním věci; o tom musí být ve výzvě poučen.

Z obsahu spisu plyne, že výzva soudu a poučení o možnosti postupu podle § 51 odst. 1 s. ř. s. byla stěžovateli doručena do vlastních rukou dne 30. 4. 2004. V této výzvě byl stěžovatel poučen o tom, že nevyjádří-li ve lhůtě dvou týdnů nesouhlas s postupem podle § 51 s. ř. s., platí, že souhlas byl udělen. Na tuto výzvu stěžovatel žádným způsobem nereagoval. Žalovaný v podání ze dne 7. 4. 2003 souhlasil se záměrem soudu projednat věc bez jednání. Nutno tedy uzavřít, že pro postup soudu podle § 51 odst. 1, tedy rozhodnout o věci samé bez jednání, byly splněny zákonem předepsané podmínky. Za této situace nelze souhlasit se stěžovatelem, že tímto postupem soudu mu byla odňata možnost vyjádřit se k věci a že byl zkrácen na svém právu na spravedlivý proces.

Podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen Listina) se každý může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu. Podle čl. 2 tohoto ustanovení, kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen rozhodnutím orgánu veřejné správy, může se obrátit na soud, aby přezkoumal zákonnost takového rozhodnutí, nestanoví-li zákon jinak. Z pravomoci soudu však nesmí být vyloučeno přezkoumání rozhodnutí týkající se základních práv a svobod podle Listiny. Podle odst. 4 téhož článku podmínky a podrobnosti upravuje zákon. Tímto zákonem je v posuzované věci právě zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, podle jehož ustanovení § 51 odst. 1 soud postupoval. Nereagoval-li stěžovatel na výzvu soudu, v níž mu bylo umožněno, aby vyslovil nesouhlas s postupem soudu podle § 51 odst. 1 s. ř. s., nemůže se nyní dovolávat porušení práva na spravedlivý proces. Uvedenou námitku stěžovatele tedy Nejvyšší správní soud za důvodnou nepovažoval.

Rovněž nelze souhlasit s námitkou stěžovatele, že se soud spokojil jenom s odůvodněním rozhodnutí žalovaného. Podle ustanovení § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. soud přezkoumá napadené rozhodnutí pouze v mezích žalobních bodů. Jestliže stěžovatel v podané

žalobě namítl pouze tom, že správní orgán na podkladě shromážděných důkazů nesprávně posoudil skutkový stav věci a na základě toho vydal rozhodnutí, s nímž stěžovatel nesouhlasí, a dále to, že bylo rozhodováno na základě nesprávné informace (zřejmě o zemi původu), a soud se těmito otázkami v odůvodnění rozhodnutí zcela vypořádal, pak nelze soudu vytýkat, že dané věci nevěnoval potřebnou pozornost.

V této souvislosti nutno poukázat na to, že stěžovatel srozumitelně formulované námitky proti napadenému rozhodnutí vyslovil až v kasační stížnosti. I když v žalobě uvedl, že rozhodnutí správního orgánu napadá v celém rozsahu, neuvedl žádné konkrétní důvody, pro něž jednotlivé výroky rozhodnutí nepovažuje za správné. Jestliže tedy stěžovatel až v kasační stížnosti namítá, že pohovor s ním provedený nelze považovat za dostatečný ve vztahu k posouzení možnosti udělení azylu podle § 12 a § 14 zákona o azylu (opět bez bližšího odůvodnění, v čem podle jeho názoru podmínky v těchto ustanovení splňuje), jedná se o zcela nové skutečnosti, k nimž nemůže Nejvyšší správní soud přihlédnout, neboť byly uplatněny poté, co bylo vydáno napadené rozhodnutí (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

Stěžovatel dále v kasační stížnosti namítal, že všechny orgány vycházely z materiálů, které jsou pro posouzení jeho případu přinejmenším problematické. Nesouhlasil s tím, že správní orgán i soud vycházel ze zprávy Ministerstva zahraničí USA, ani s tím, že podkladem byly informace získané z databáze ČTK.

Z obsahu spisu vyplývá, že v příloze k protokolu o pohovoru ze dne 6. 6. 2003 je uvedeno 50 informačních zdrojů, z nichž správní orgán při posuzování situace v zemi původu stěžovatele vycházel. Jedná se o 8 zpráv MZV USA (rok 1999 - 2003), dále o informaci MV VB o zemi Ukrajina z října 2002, dále o informaci z databanky ČTK, o 21 informací MZV ČR za roky 1999 - 2003, o 9 informací společnosti Člověk v tísni (2001 - 2003), 5 informací MZV ČR za roky 1997 - 1998. Správní orgán dále vycházel ze základní informace o situaci na Ukrajině v souvislosti s koncepcí „třetí bezpečné země“ vydané UNHCR říjen 1996, jednotné teritoriální informace MZV ČR Ukrajina rok 1997 a z Ústavy Ukrajiny přijaté dne 28. 6. 1996. Již z výše uvedeného výčtu je zřejmé, že správní orgán nevycházel při hodnocení poměrů na Ukrajině pouze ze zpráv MZV USA a z databáze ČTK. Měl k dispozici 50 podkladů výše uvedených a stěžovatelovu námitku v tomto směru za důvodnou považovat nelze. Ostatně stěžovatel na dotaz správního orgánu, zda se chce s těmito materiály seznámit, vyjádřit se k nim, či ke způsobu jejich získání, příp. navrhnout jejich doplnění, uvedl, že nechce.

K námitce stěžovatele o tom, že použití materiálu „státní administrativy spojených států“ považuje za nepřípadné, neboť má pochybnosti o jejich objektivitě, stejně tak jako informací získaných v databázi České tiskové kanceláře, Nejvyšší správní soud poznamenává, že z obsahu kasační stížnosti není zřejmé, kterých aspektů se tato neobjektivnost týká. Paušální hodnocení výše uvedených pramenů jako neobjektivních postrádá jakoukoliv specifikaci skutkových či právních aspektů, jež by umožňovaly soudu zvažovat oprávněnost stěžovatelovy argumentace. Nejvyšší správní soud je toho názoru, že zprávy USA o dodržování lidských práv na Ukrajině, které ovšem nebyly v posuzované věci jediným

zdrojem informací o této zemi, jsou dokumenty zpracované orgánem demokratického státu, jenž je signatářem mezinárodních smluv týkajících se lidských práv a svobod a je tudíž aprobován k posouzení lidských práv a svobod v jiných krajinách.

K námitkám stěžovatele, v nichž poukazuje na to, že jak žalovaný, tak i soud se měly svědomitě zabývat jeho věcí a odkazuje na ustanovení § 3 odst. 2, 3 a 4 správního řádu, třeba uvést, že stěžovatel neuvádí, v čem spatřuje konkrétní pochybení správního orgánu ve vztahu k tomuto ustanovení, a proto se uvedenou námitkou nelze blíže zabývat. Totéž platí i o námitce, v níž stěžovatel tvrdí, že se žalovaný ani soud nezabýval hodnocením překážky vycestování, avšak již neuvádí, co žalovaný, případně soud, nesprávně zjistil nebo hodnotil.

Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že v postupu správního orgánu a jeho rozhodnutí, stejně tak ani v rozhodnutí Městského soudu v Praze neshledal pochybení, s právním posouzením věci se ztotožňuje a v tomto směru zcela odkazuje na příslušné části odůvodnění napadeného rozsudku, když stěžovatel konkrétní námitky proti právnímu posouzení věci nevznesl ani v kasační stížnosti. K obecným námitkám, které stěžovatel uvedl převážně až v kasační stížnosti, se nemohl Nejvyšší správní soud blíže vyjádřit (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Kasační stížnost proto považoval za nedůvodnou, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel současně podal návrh, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle ustanovení § 107 s. ř. s. Za této procesní situace, kdy Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl neprodleně po jejím obdržení a po nezbytném poučení účastníků řízení o složení senátu, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Protože žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť stěžovatel s podanou kasační stížností úspěch neměl.

Odměna zástupci stěžovatele JUDr. Jiřímu Macháčkovi, advokátu, byla stanovena za jeden úkon po 1000 Kč (§ 7, § 9, § 11 odst. 1b vyhlášky č. 177/1996 Sb. – převzetí a příprava zastoupení) a náhrada hotových výdajů ve výši 75 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky), celkem tedy 1075 Kč. Tato odměna bude vyplacena zástupci stěžovatele do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. dubna 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu